

25 Ιουνίου 1991

[ΠΙΚΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ,
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΜΕΣΩ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Εφεσεϊόντες,

v.

1. ΑΝΝΑΣ ΒΙΟΛΑΡΗ,
2. ΑΝΝΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ,

Εφεσιβλήτων.

(Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 865).

*Έφεση — Ο Περί Εφέσεων (Αναθεωρητική Δικαιοδοσία) Διαδικαστι-
κός Κανονισμός του Ανωτάτου Δικαστηρίου του 1964 — Οι πρό-
νοιες της Δ.35 των Θεσμών της Πολιτικής Δικονομίας τυγχάνουν
εφαρμογής και στις Αναθεωρητικές Εφέσεις, τηρουμένων των ανα-
λογιών — Δ.35, Θ.10 προβλέπει τον καθορισμό διαδικασίας για
την έγερση πρόσθετων επίδικων θεμάτων χωρίς την άσκηση αντέ-
φεσης — Παράλειψη έκδοσης της ειδοποίησης στα προβλεπόμενα
χρονικά πλαίσια δεν καθίσταται μοιραία — Διακριτική ευχέρεια
του Δικαστηρίου να παρατείνει τον χρόνο για επίδοση της σχετι-
κής ειδοποίησης και να αναβάλει την έφεση για το λόγο αυτό.*

Η προσφυγή των εφεσιβλήτων είχε πετύχει, με αποτέλεσμα να ακυρωθεί η επίδικη διοικητική απόφαση για το λόγο ότι δεν έγινε επαρκής έρευνα αναφορικά με τα στοιχεία ενός από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Προς υποστήριξη της προσφυγής είχαν προβληθεί και άλλοι λόγοι ακυρότητας οι οποίοι όμως δεν έτυχαν απόφασης από το πρωτόδικο Δικαστήριο. Μετά την καταχώρηση της παρούσας έφεσης ο δικηγόρος των εφεσιβλήτων πληροφόρησε το Δικαστήριο για τους λοιπούς λόγους ακυρότητας που είχαν προβληθεί με την προσφυγή. Ο δικηγόρος των εφεσεϊόντων όμως καθώς και αυτός του ενδιαφερόμενου μέρους έφεραν ένσταση στην εξέταση των πρόσθετων αυτών λόγων, ενόψει της απουσίας της αναγκαίας προειδοποίησης για την έγερση και συζήτησή τους κατά την έφεση. Ο δικηγόρος των εφεσιβλήτων με τη σειρά του υποστήριξε πως εφόσον βασικό θέμα της έφεσης, όπως και της προσφυγής, ήταν η νομιμότητα της πράξης, συνεπώς ήταν παραδεκτή η επίκληση κάθε λόγου που άπτεται της νομιμότητας του επίδικου θέματος, κυρίως γιατί οι λόγοι αυτοί είχαν εγερθεί ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου. Προς επίρρωση δε του ισχυρισμού του επικαλέστηκε την

5 απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Republic v. Maratheftis and Another* (1986) 3 C.L.R. 1407 στην οποία είχε επιτραπεί η συζήτηση κατά την έφεση των λόγων που τέθηκαν αλλά δεν αποφασίστηκαν από το πρωτόδικο Δικαστήριο παρόλο που

5 δεν αποτέλεσαν θέμα έφεσης. Για τους πιο πάνω λόγους ο δικηγόρος των εφεσιβλήτων πρόβαλε αίτημα για αναβολή με σκοπό την επίδοση ειδοποίησης βάσει της Δ.35, Θ.10 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας.

Το Ανώτατο Δικαστήριο εγκρίνοντας το αίτημα για αναβολή αποφάσισε ότι:

10 (1) Βάσει του περί Εφέσεων (Αναθεωρητική Δικαιοδοσία) Διαδικαστικού Κανονισμού του Ανωτάτου Δικαστηρίου του 1964, οι πρόνοιες της Δ.35 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας τυγχάνουν εφαρμογής, τηρουμένων των αναλογιών και σε εφέσεις που ασκούνται κατ' αποφάσεων που εκδίδονται στην άσκηση της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Οι αναλογίες που πρέπει να τηρούνται είναι εκείνες που κατοπτρίζουν τις ιδιομορφίες της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας ιδιαίτερα το γεγονός ότι

15 το επίδικο θέμα παραμένει αμετάβλητο σ' όλα τα στάδια της διαδικασίας, και συνίσταται στην κρίση της νομιμότητας της προσβαλλόμενης διοικητικής πράξης ή απόφασης. Η υπόθεση *Maratheftis* δεν μεταβάλλει το δικονομικό πλαίσιο της έφεσης (Δ.35) αλλά υπογραμμίζει τη διακριτική ευχέρεια του Δικαστηρίου να επιτρέψει

20 απόκλιση από αυτό, νοουμένου ότι αυτή συνάδει με τους σκοπούς της διοικητικής δικαιοσύνης.

(2) Το αντικείμενο της Δ.35, Θ.10 είναι ο καθορισμός της διαδικασίας για την έγερση και πρόσθετων επίδικων θεμάτων από εκείνα τα οποία καθορίζονται στην έφεση. Σύμφωνα με αυτή τη διαταγή δεν είναι υποχρεωμένος ο εφεσίβλητος να ασκήσει αντέφεση για

25 εξέταση θεμάτων πρόσθετων της έφεσης αλλά μπορεί να επιδόσει την προβλεπόμενη από τον Θ.10 της Δ.35 ειδοποίηση η οποία μπορεί να περιλαμβάνει και λόγους άλλους από εκείνους που παρέχονται στην πρωτόδικη απόφαση. Η παράλειψη έκδοσης της σχετικής ειδοποίησης μέσα στα προβλεπόμενα χρονικά πλαίσια δεν είναι μοιραία για το αίτημα των εφεσιβλήτων. Το Δικαστήριο έχει

30 διακριτική ευχέρεια να παρατείνει το χρόνο και να αναβάλει την έφεση για σκοπούς καλής απονομής της δικαιοσύνης.

Το αίτημα για αναβολή εγκρίνεται.

35 Αναφερόμενες Υποθέσεις:

Republic v. Maratheftis and Another (1986) 3 C.L.R. 1407·

Constantinides v. Republic (1969) 3 C.L.R.523·

Branco Salvage Ltd. v. Republic (1967) 3 C.L.R. 213·

Republic v. Georgiades (1972) 3 C.L.R. 594.

Αίτηση.

Αίτηση για αναβολή της έφεσης για να δοθεί η σχετική ειδοποίηση βάσει της Δ.35, Θ.10.

*Ε. Λοιζίδου (Κα.), Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους εφεσεύοντες.*⁵

Α.Σ. Αγγελίδης, για τις εφεσίβλητες.

Ι. Μαχαιριώτης για Κρ. Παπαλοτζου, για το ενδιαφερόμενο μέρος Α. Χ"Κλεοβούλου.

10

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ.Μ. Πικής.

ΠΙΚΗΣ Δ.: Οι εφεσίβλητες (αιτήτριες στην προσφυγή) προσέβαλαν με προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο την απόφαση για την προαγωγή των έξι ενδιαφερόμενων μερών στη θέση Καθηγητή, στη μισθοδοτική κλίμακα Α10, θέση την οποία και οι ίδιες διεκδικούσαν. Επικαλέσθηκαν σειρά λόγων για την ακύρωση της απόφασης, μεταξύ των οποίων και ανεπάρκεια της έρευνας σε σχέση με τα στοιχεία ενός των ενδιαφερόμενων μερών, ονομαστικά του Στ. Χατζηνικολάου. Ο πρωτόδικος Δικαστής διαπίστωσε ότι εφόσον το πρώτο μέρος του προσωπικού φακέλου του προμηθηθέντος ενδιαφερόμενου μέρους απωλέσθηκε και ως εκ τούτου δεν τέθηκε ενώπιον της Ε.Δ.Υ. Η έρευνα ως προς τα γεγονότα ήταν ελλιπής και η πιθανότητα πλάνης δε μπορούσε να αποκλεισθεί. Το κενό που προέκυψε στην έρευνα από την απουσία του φακέλου εκείνου κρίθηκε μοιραίο για την εγκυρότητα της επίδικης διοικητικής πράξης η οποία στη συνέχεια ακυρώθηκε στην ολότητά της, κατάληξη που επέφερε και την ακύρωση του διορισμού και των έξι ενδιαφερόμενων μερών. 20 25 30

Με την έφεση της Δημοκρατίας επιδιώκεται η ανατροπή της πρωτόδικης απόφασης για δύο λόγους :-

5 (α) Η απουσία του απωλεσθέντος φακέλου, σε συσχέτισμό με τα στοιχεία τα οποία περιείχε, δεν είχε και δε μπορούσε να έχει, λόγω της φύσεως των στοιχείων, ουσιώδεις επιπτώσεις στη ληφθείσα απόφαση, και

10 (β) εν πάση περιπτώσει, η ανεπάρκεια της έρευνας στην οποία η απουσία του φακέλου οδήγησε, θα μπορούσε στην καλύτερη των περιπτώσεων για τις εφεισβλητες να επηρεάσει μόνο το μέρος της απόφασης που αφορούσε το διορισμό του ενδιαφερόμενου μέρους.

15 Μετά την περάτωση των αγορεύσεων του δικηγόρου των εφεσειόντων και του ενδιαφερόμενου μέρους, ο δικηγόρος των εφεσιβλήτων πληροφόρησε το Δικαστήριο ότι εκτός από το διαπιστωθέντα από το πρωτόδικο Δικαστήριο λόγο, συντρέχουν και άλλοι λόγοι που δικαιολογούν την εφεσιβαλλόμενη απόφαση οι οποίοι επίσης τέθηκαν ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου αλλά δεν αποφασίστηκαν από αυτό. Προφανώς το πρωτόδικο Δικαστήριο, 20 ενόψει της ακυρωτικής του απόφασης, δε διερεύνησε τους υπόλοιπους λόγους που είχαν προβληθεί για ακύρωση της πράξης.

25 Ο δικηγόρος των εφεσειόντων, καθώς και ο δικηγόρος του ενδιαφερόμενου μέρους, έφεραν ένσταση στην εξέταση των πρόσθετων λόγων προς υποστήριξη της πρωτόδικης απόφασης, ενόψει της απουσίας της αναγκαίας προειδοποίησης για την έγερση και συζήτησή τους κατά την έφεση. Ο δικηγόρος των εφεσιβλήτων απάντησε ότι το βασικό θέμα της έφεσης, όπως και εκείνο της προσφυγής, είναι η νομιμότητα της πράξης και συνεπώς είναι παραδεκτή η 30 επίκληση κάθε λόγου που άπτεται της νομιμότητας του επίδικου θέματος. Και εφόσον οι λόγοι τους οποίους προτίθεται να επικαλεσθεί είχαν εγερθεί ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου, δικαιολογείται η εξέτασή τους κατά 35 την έφεση, κατ' ανάλογο τρόπο που επιτρέπει η εξέταση των πρόσθετων λόγων στη *Republic v. Maratheftis and*

Another (1986) 3 C.L.R. 1407. Στην υπόθεση εκείνη επε-
 τράπη η συζήτηση κατά την έφεση, και, κατ' επέκταση, η
 διερεύνηση των λόγων που τέθηκαν αλλά δεν αποφασίστη-
 καν από το πρωτόδικο Δικαστήριο. Όπως ο όρος "επε-
 τράπη" (allowed) υποδηλώνει, εγκρίθηκε η διαδικασία η 5
 οποία ακολουθήθηκε στο πλαίσιο της διακριτικής ευχέ-
 ρειας του Δικαστηρίου να επιτρέψει παρέκλιση από τις
 διατάξεις των σχετικών διαδικαστικών κανονισμών.
 Βάσει του περί Εφέσεων (Αναθεωρητική Δικαιοδοσία)
 Διαδικαστικού Κανονισμού του Ανωτάτου Δικαστηρίου
 του 1964 (Παράρτημα II - Επίσημη Εφημερίδα της Δημο-
 κρατίας της 19/11/64), οι πρόνοιες της Δ.35 των Θεσμών 10
 Πολιτικής Δικονομίας, τυγχάνουν εφαρμογής, τηρουμέ-
 νων των αναλογιών, και σε εφέσεις που ασκούνται κατ'
 αποφάσεων που εκδίδονται στην άσκηση της αναθεωρητι-
 κής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου (βλ. άρθρο
 2 του Ν 33/64). Οι αναλογίες που πρέπει να τηρούνται 15
 είναι εκείνες που αντικατοπτρίζουν τις ιδιομορφίες της
 αναθεωρητικής δικαιοδοσίας, ιδιαίτερα το γεγονός ότι το
 επίδικο θέμα παραμένει αμετάβλητο σ' όλα τα στάδια της
 διαδικασίας, και συνίσταται στην κρίση της νομιμότητας
 της προσβαλλόμενης διοικητικής πράξης ή απόφασης (βλ. 20
 μεταξύ άλλων, *Constantinides v. Republic* (1969) 3 C.L.R.
 523). Η απόφαση *Maratheftis* (ανωτέρω), δε μεταβάλλει το
 δικονομικό πλαίσιο της έφεσης (Δ.35), αλλά υπογραμμίζει
 τη διακριτική ευχέρεια του Δικαστηρίου να επιτρέψει από-
 κλιση από αυτό, νουμένου ότι αυτή συνάδει με τους σκο- 25
 πούς της διοικητικής δικαιοσύνης. Οι ιδιαιτερότητες της
 αναθεωρητικής δικαιοδοσίας δε δικαιολογούν την παρέ-
 κλιση από τους θεσμούς αλλά την εφαρμογή τους υπό το
 πρίσμα των γνωρισμάτων της δικαιοδοσίας αυτής (βλ. με-
 ταξύ άλλων, *Branco Salvage Ltd. v. Republic* (1967) 3 30
 C.L.R. 213 και στη *Republic v. Lefkos Georghiades* (1972) 3
 C.L.R. 594).

Στη *Georghiades* (ανωτέρω), υποδείχθηκε ότι ο εφεσί-
 βλητος μπορεί να υποστηρίξει την πρωτόδικη απόφαση
 και με αναφορά σε άλλους λόγους από εκείνους που κρί- 35
 θηκαν από το πρωτόδικο Δικαστήριο ότι την καθιστούσαν
 ανυπόστατη και οι οποίοι είχαν εγερθεί αλλά δεν αποφα-

οίστηκαν από το πρωτόδικο Δικαστήριο. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την καταχώρηση αντέφεσης (cross-appeal). Ο όρος (cross-appeal), όπως προκύπτει από το κείμενο, χρησιμοποιείται με τρόπο χαλαρό και όχι στην κυριολεξία του. Ό,τι είχε κατά νου το Δικαστήριο, είναι ότι είναι επιτρεπτή η συμπερίληψη στα επίδικα θέματα της έφεσης και η εξέταση πρόσθετων λόγων που υποβάλλονται ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου για την ακύρωση της απόφασης, και δε διερευνήθηκαν από αυτό. Η αρχή (λόγος) που προκύπτει από τη Georghiadis είναι ότι το διαδικαστικό πλαίσιο της έφεσης, και ιδιαίτερα τα επίδικα θέματα, καθορίζονται βάσει και σύμφωνα με τους δικονομικούς κανόνες που περιέχονται στη (Δ.35, Θ.3).

Το αντικείμενο της Δ.35, Θ.10 είναι ο καθορισμός της διαδικασίας για την έγερση και πρόσθετων επίδικων θεμάτων από εκείνα τα οποία καθορίζονται στην έφεση. Ο πρώτος κανόνας τον οποίο θέτει είναι ότι εφόσο ασκείται έφεση, ο εφεσίβλητος δεν είναι υπόχρεος να ασκήσει αντέφεση για την εξέταση θεμάτων πρόσθετων προς εκείνα τα οποία τίθενται με την ειδοποίηση της έφεσης. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την επίδοση της προβλεπόμενης από το Θ.10 της Δ.35 ειδοποίησης. Και όπως ρητά ορίζεται, η ειδοποίηση μπορεί να περιλαμβάνει και λόγους άλλους από εκείνους που παρέχονται στην πρωτόδικη απόφαση προς στήριξή της, όπως είναι η επιδίωξη των εφεσιβλήτων σ' αυτή την έφεση.

Η παράλειψη έκδοσης της σχετικής ειδοποίησης στα προβλεπόμενα χρονικά όρια δεν είναι μοιραία για το αίτημα των εφεσιβλήτων. Παρέχεται διακριτική ευχέρεια στο Δικαστήριο να παρατείνει το χρόνο και να αναβάλει την έφεση εφόσο τούτο κρίνεται αναγκαίο για την καλή απονομή της δικαιοσύνης. Όπως είναι αυτονόητο, συντρέχουν ιδιαίτερα ισχυροί λόγοι στο πεδίο της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας παροχής κάθε λογικής δυνατότητας για προβολή και εξέταση κάθε λόγου που άπτεται της νομιμότητας της επίδικης διοικητικής πράξης ή απόφασης. Οι διατάξεις, άλλωστε, της Δ.35, Θ.10, ρητά ορίζουν ότι η παράλειψη επίδοσης της προβλεπόμενης ειδοποίησης δεν

ελαττώνει τις εξουσίες του Εφετείου δυνάμει της Δ.35, Θ.8.

Η παροχή της προβλεπόμενης από τη Δ.35, Θ.10 ειδοποίησης εξυπηρετεί διπλό σκοπό - αφενός προσδιορίζει τα επίδικα θέματα και, αφετέρου, παρέχει την αναγκαία προειδοποίηση στην άλλη πλευρά προς αποτροπή αιφνιδιασμού. 5

Το αίτημα για αναβολή εγκρίνεται. Δίδονται οδηγίες όπως η σχετική ειδοποίηση βάσει της Δ.35, Θ.10 δοθεί μέσα σε τρεις μέρες. Η ακρόαση της έφεσης θα συνεχίσει στις 15/7/91, 9.30 π.μ.. 10

Αίτηση για αναβολή εγκρίνεται.